

ТЕМА: Державні принципи правової організації та функціонування Верховної Ради України в системі органів державної влади

*Макаров І.І.
Магістр ПР – 14 мз
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»*

Актуальність теми дослідження є: Проблема становлення і розвитку державності в Україні на основі норм Конституції України є однією з актуальніших проблем реформування політичної, економічної і духовної систем суспільства, забезпечення прав і свобод людини та громадянина, входження України до європейського і світового співтовариства.

В роботі зазначається, що в становленні державності основоположна роль належить законодавчій, виконавчій і судовій гілкам влади України.

Об'єктом дослідження роботи виступають суспільні відносини, що виникають в процесі формування та функціонування парламенту України – Верховної Ради України.

Предметом дослідження є сукупність правових приписів, що регулюють організацію та функціонування Верховної Ради України.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі наявних теоретичних напрацювань та аналізу положень Конституції та законів України дослідити яким чином формується та функціонує єдиний законодавчий орган держави України – її парламент – Верховна Рада України.

Завдання дослідження:

- обґрунтувати, що демократична форма організації і функціонування притаманна органам державної влади, в тому числі і такому органу яким є Верховна Рада України;
- довести, що принцип розподілу державної влади на три її гілки функціонує в нашій державі, як конституційний принцип;
- визначити поняття, сутність та правову природу законодавчої влади як однієї із гілок державної влади; та теоретичні основи патронату над дітьми;
- дослідити історичні особливості становлення та розвитку правового регулювання патронату;
- встановити правові підстави та дослідити організацію діяльності Верховної Ради України:
- розглянути структурну побудову Верховної Ради України ; поняття та правова природа договору про патронат;
- охарактеризувати процедурно-процесуальне забезпечення діяльності Верховної Ради України;
- проаналізувати досвід парламентаризму у деяких зарубіжних країнах та надати своє бачення його імплементації в законодавство України;
- внести пропозиції щодо удосконалення законодавства відносно процедури діяльності Верховної Ради України.

Методи дослідження. З огляду на специфіку обраної теми дослідження у ході аналізу використовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: метод діалектичної логіки – для розкриття поняття демократії, принципу полу державної влади на три її гілки; формально-логічний метод – для визначення основних засад побудові та функціонування Верховної Ради України; порівняльно-правовий метод – при аналізі зарубіжного досвіду парламентаризму; структурно-функціональний метод використовувався при дослідженні структурної побудови Верховної Ради України; системно-функціональний метод- як засіб з'ясування особливостей, функціонального призначення Верховної Ради України та з'ясуванні актуальних питань щодо правового регулювання діяльності Верховної Ради України.

Науково-теоретична основа виконання дослідження полягає в тому, що останнім часом відбулася інтенсивна зміна окремих положень Конституції, які не були внесені в поточне законодавство, зокрема у Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» та інші законодавчі акти.

Теоретичну основу дослідження становлять праці українських учених різних періодів розвитку цивільно-правової думки

Нормативно-правова база дослідження складається з Конституції України, законодавчих актів, які регламентують порядок легалізації, побудови та функціонування парламенту України – Верховної Ради України, інших нормативно-правових актів вітчизняного законодавства, міжнародних документів по цьому питанню та досвіду парламентаризму в зарубіжних країнах

Конституційна характеристика України як правової держави

Конституційний принцип «Україна - правова держава» означає, що вся державно-владна діяльність України підпорядкована праву, а головною метою та сенсом цієї діяльності є гарантування та забезпечення проголошених в Конституції України прав та свобод людини і громадянина

Правовий характер держави насамперед означає її зв'язаність закріпленим Конституцією України конституційним ладом, його засадами. Держава організована та діє відповідно до Конституції України. Норми Конституції є нормами прямої дії

Конституція України закріпила правовий характер української держави (ст.1). Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є її головним обов'язком (ст. 3)

Конституція України закріпила, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу.

Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (ст. 8)

Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову (ст. 6 Конституції України)

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України (ст. 6 Конституції України)

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 19 Конституції України)

Наявність незалежного суду як головного механізму гарантування додержання прав та свобод людини і громадянина та діяльності держави у встановлених Конституцією України правових межах (статті 124, 126 Конституції України)

Конституційна заборона на звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (ст. 22).

Конституційне положення, відповідно до якого закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом (ст. 57), та ін.

Конституції України - закріпила в ст.6 фундаментальні принципи розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову. Головним завданням і призначенням цієї системи є забезпечення політичної стабільності та безперервності функціонування державної влади, узгодження дій усіх гілок влади та недопущення кризи в діяльності державного механізму

Конституційна характеристика України як демократичної держави

Україна — демократична держава (ст. 1 Конституції України).

Демократичною є держава, в якій влада здійснюється від імені та в інтересах народу як єдиного джерела влади, а сама держава організована та діє відповідно до волі народу, з дотриманням загальноновизнаних прав та свобод людини і громадянина.

Демократична держава завжди прагне стати правовою та конституційною

Демократичний характер держави опосередковується демократичними, закріпленими Конституцією України засадами формування, організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування

Конституція України визнає народ носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні (ст. 5)

Народ України реалізує свою владу безпосередньо (вибори, референдум) та через законно обрані ним органи (Верховну Раду України, Президента України та через органи місцевого самоврядування) (ст. 5). Представницькі органи наділено правом вирішувати від імені та в інтересах народу найбільш важливі питання державного та суспільного життя

Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами (ст. 5 Конституції України)

Демократичний характер держави проявляється у закріпленні та гарантуванні широкого кола політичних прав та свобод громадян України та у створенні ефективних механізмів їх реалізації

Ознакою демократичності держави в цілому та демократичного характеру існуючого в ній політичного режиму є діяльність органів державної влади у встановлених Конституцією межах (ч. 2 ст. 6 та ст. 19 Конституції України)

Демократичність держави зумовлюється демократичними формами організації державної влади та демократичними прийомами та способами її здійснення - демократичним характером політичного реж

Демократичний характер держави проявляється в закріплених Конституцією України принципах ідеологічної та політичної багатоманітності (ст. 15)

Демократія – політична організація влади народу, при якій забезпечується: рівна участь усіх і кожного в управлінні державними і суспільними справами; виборність основних органів держави і законність у функціонуванні всіх суб'єктів політичної системи суспільства; забезпечення прав і свобод людини і меншості відповідно до міжнародних стандартів.

Функцій демократії:

- Організаційно-політична**
- Регулятивно-компромісну**
- Суспільно-стимулюючу**
- Установчу**
- Контрольну**
- Охоронну**

Поділ влади - основоположна норма (принцип), відповідно до якої в демократичній правовій державі мають співіснувати самостійні галузі (гілки) державної влади - законодавча, виконавча, судова, кожна з яких здійснюється незалежними один від одного органами, що перебувають у стані стримування і взаємного контролю.

Юридичне вираження єдності і гармонійності влади полягає в такому:

- 1) органи державної влади в сукупності мають компетенцію, необхідну для здійснення функцій і виконання завдань держави;
- 2) різні органи держави не можуть диктувати одним і тим же суб'єктам за тих же обставин взаємовиключні одні одним правила поведінки.

Основні положення теорії розподілу влади:

- 1) розподіл влади закріплюється конституцією;
- 2) законодавча, виконавча і судова влада надаються різним людям і органам;
- 3) всі гілки влади є рівними й автономними, жодна з них не може бути усунена будь-якою іншою владою;
- 4) жодна влада не може користуватися правами, наданими конституцією іншій владі;
- 5) судова влада діє незалежно від політичного впливу. Судова влада може оголосити закон недійсним, якщо він суперечить конституції

Правовою базою діяльності Верховної ради України насамперед є основні законодавчі акти: Конституція України, Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року до якої Україна приєдналась 14 квітня 1986 року Указом президії ВРУ РСР «Про приєднання Української Радянської Соціалістичної Республіки до Віденської конвенції про право міжнародних договорів», Закони України: «Про статус народного депутата України», «Про Регламент Верховної Ради України», «Про комітети Верховної Ради України», «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про засади державної мовної політики», «Про державну службу», «Про засади запобігання і протидії корупції», «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки», «Про запобігання корупції», Кодекс законів про працю України та іншими нормативно - правовими актами

Верховна Рада України – це орган законодавчої влади України, який називається парламент. Парламент завжди був найважливішою формою представницького народовладдя. Його головне призначення – законодавче регулювання суспільних відносин, прийняття законів, які б виражали волю народу, представляли народ і втілювали його інтереси.

Головними функціями Верховної Ради є: 1) законодавча; 2) установча (державотворча, організаційна); 3) функція парламентського контролю.

Право законодавчої ініціативи, тобто право на подання до Верховної Ради України на обов'язковий розгляд нею законодавчої пропозиції законопроекту чи поправки до законопроекту, належить виключно:

- 1) Президентіві України;*
- 2) народним депутатам України;*
- 3) Кабінету Міністрів України.*

Парламент – єдиний представницький орган народу і єдиний законодавчий орган, який цілком або частково створює інші вищі органи держави, визначає основи внутрішньої і зовнішньої політики держави і бере участь у її здійсненні, контролює діяльність інших вищих органів і посадових осіб

Функціями парламенту є:

- представницька;
- законодавча;
- фінансова;
- установча;
- контрольна;
- політична.

Законодавчий процес (від лат. processus - проходження, просування вперед) - це чітко врегульована Конституцією і законами України, діяльність парламенту щодо підготовки, обговорення, прийняття законів та їх оприлюднення.

Порядок роботи Верховної Ради України – це стан суспільних відносин, який регулюється як нормами права, так і нормами моралі та вживається у значенні процедури, механізму реалізації повноважень, прав і обов'язків, вчинення відповідних дій суб'єктами правовідносин.

Висновки

1. Законодавча влада, з позицій науковців, це поняття яке містить у будь – якому разі три складові елементи, зокрема це сама влада, закон і його законодавець, тобто той хто має відношення до творення законів.
2. Досліджено особливості діяльності Верховної Ради України як державного органу, який виконує не тільки правотворчу – законодавчу функцію, а і представницьку, установчу, контрольну.
3. Принципи організації й діяльності українського парламенту прямо чи опосередковано відображені у Конституції України та Регламенті Верховної Ради України . Аналіз названих актів дає можливість виділити наступні принципи: народовладдя; законність (легітимність); виборність; колегіальність; гласність; діяльність парламенту на професійних засадах.
4. Законодавча ініціатива – це офіційно встановлений порядок внесення законопроекту до парламенту уповноваженими суб'єктами.
5. Аналізуючи Конституцію та Регламент стало цілком очевидно, що є потреба синхронного доповнення Регламенту положеннями, які б регулювали організацію та порядок діяльності парламентської коаліції.